

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad cat olicarum partium: proposita promovenda, id equidem XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytűzsdékben.

Dr. Saára Gyula jelölése.

Székesfehérvár szab. kir. város polgársága oly impozáns módon állott sorfalat **Saára Gyula dr. jelölése** mellett, a mely méltán díszére válhatik magának a városnak, de kiemeli azt a ritka s városunkban ez idő szerint egyedülálló népszerűséget, a melynek városunk képviselőjelöltje birtokosa. Oly egyhangú, annyira általános volt a lelkesedés, hogy teljesen biztosra vesszük, miszerint a 22-ki választás Székesfehérvár legszebb választásai közé fog tartozni. Azt hisszük s a kilátások úgy győznek meg bennünket, hogy ellenjelöltől szó sem lehet. De ha lenne oly szerencsétlen vállalkozó, a ki a pénzes zsákjában bizva, bizalomért tolakodnék, csufosabb bukást még álmában sem ért.

Örömmel jegyezzük fel, hogy **Saára Gyula dr. személye** mellett nem csupán a függetlenségi párt férfiai sorakoznak. **Saára dr. az egész város polgárságának jelöltje.** A régi szabadelvűek, a 67-es alap hívei általában személyesen fejezik ki örömlüket a felett, hogy a mi városunkból egy olyan férfiú lesz a közvélemény képviselője, a kit megnyugvással lát abban a magas állásban városunk minden polgára. A polgári erények

megbecsülése ez. Megbecsülése annak a férfinak, a ki egész életén keresztül ennek a városnak szolgálatában állott, a ki nélkül semmi sem történt s a kinek önzetlen, magánérdeket nem kereső működése előtt mindenki szívesen emelt kalapot.

Saára Gyula dr. ma Székesfehérvár képviselőjelöltje s mához két hétre minden valószínűség szerint egyhangulag, vagy legalább is óriási többséggel megválasztott képviselője lesz.

A jelölt értekezlet a következőleg folyt le:
A Ponty-vendég, a függetlenségi párt régi, az elnyomás korszakában is szeretettel körülvett helyiségei zsúfolásig megteltek vasárnap délután a választó polgárok tömegével.

Holly Géza dr. 4 órakor megnyitotta a gyűlést és előadta a célt, amelyért a választó polgárokat egybehívták. A választók riadó éljénzéssel vették tudomásul Holly dr. szavait s rögtön kikiáltották Holly drt. pártelnöknek. A párt vezetősége a következőleg alakult meg:

Elnökség:

Elnök: Dr. **Holly Géza.** Társelnök: **Kenessey Gyula, id. Almássy Ferenc, Rauscher Béla, Dr. Csöppentzky Mihály, Pénczes Imre, Tóth Artúr, Erlössy Bódog.**

Jegyzők: **Dr. Say Viktor, Konrád Kálmán,**

Dr. Czapáry László, Dr. Kisteleki Károly, Dr. Krausz Emil, ifj. Németh István.

Kerületi bizottságok:

Felsőváros I. ker.

Elnök: **Dr. Csöppentzky Mihály.** Társelnök: **Berregi József, ifj. Fister János, Polgár Antal.** Jegyző: **Angeli Nándor.**

Felsőváros II. ker.

Elnök: **Dr. Csöppentzky Mihály.** Társelnök: **Lils Ferencz, Paulus István, id. Berregi György.** **Knüttelhoffner János.**

Jegyző: **Medgyesy József.**

Vízváros.

Elnök: **Pénczes Imre.** Társelnök: **Szalczgruber József, Bilkei Ferenc, Stéger Péter.** Jegyző: **Dr. Kisteleki Károly.**

Tóváros.

Elnök: **Kováts Alajos.** Társelnök: **Mészáros József, Dörömbözy József, Deutsch Aladár.** Jegyző: **Csikós Gyula.**

Palotaváros.

Elnök: **Szabó Bakos András.** Társelnök: **Richter József, Kollmann József, Vásráhlly Szabó György, Jankovits István.**

Jegyző: **Telegy Sándor.**

Belsőváros.

Elnök: **Dr. Say Viktor.** Társelnök: **Tóth**

A császár parancsa.

— Historiál epizód, —

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

Abban az időben történt, amikor a szép Itália a francia császárságnak volt alávetve. Az egyik livornói ezredben lázadás tört ki, amely nagyon veszedelmes jelleget öltött. Napoleon, aki semmit sem gyűlölt annyira, mint a hűtlenséget és engedetlenséget, elhatározta, hogy példás büntetést szab azokra, akik a fölkelést szították. Magához hívatta Murat-t, aki valamikor parancsnok a volt az illető livornói ezrednek s őt bízta meg a parancs végrehajtásával. Szólott pedig ez a parancs akképen, hogy a bűnösök halállal lakoljanak. Murat elvállalta a megbízást, de nem örömet s nyomban elutazott Livornóba.

Időközben azonban a lázadás magától lecsöndesült. Mire Murat Livornóba érkezett, nyoma sem volt többé a nyugtalanságnak. A császár parancsa azonban szigorú volt és világos, attól eltérni nem lehetett, a büntetés el nem maradhatott. Murat kiállította az ezredet s felszólította a legénységet, hogy adják ki önszántukból azokat, a kik a császár ellen izgáltak, mert különben sorshuzás utján szednek ki az ezredből tíz embert, a kiket a császár parancsából huszonegy órán belül agyon fog lövetni. A katonák néma rezignációval adták meg magukat sorsuknak s kinyilatkoztatták, hogy álvétek magukat akármiféle szigorú büntetésnek, a melyet a császár reájuk szab, csak azt ne kívánja tőlük a generális, hogy ők elárulják s kiszolgáltassák a bajtársaikat, a kikkel egy kenyéren éltek, egy zászló alatt harcoltak eddig. Murat-t nagyon meghatott a legénység hősies elszántsága, de nem segíthetett rajtuk, a császár parancsát végre kel-

lett hajtani. Megejtették tehát a sorshuzást. A tábornok már elakarta vezetetni a kisorsolt tíz katonát, a mikor három legény lépett ki egyszerűen a sorból, azzal a szóval, hogy ők a bűnösök s a bűnhődés is egyedül őket illeti...

Mindahárom legény becsületben megderesedett, kemény harcokban kipróbált, vakmerő katoná volt: egész valójuk annyi bübánást, megtörtséget mutatott, hogy Murat mélyen megindult. Jó ideig némán és megindultan nézte őket, szinte megfélekedve arról, hogy mi kell tenni velük. Aztán felocsodott s lehetőleg kemény hangon adta ki a parancsot, hogy a három bűnöst vezessék el és zárják le azonnal. A halálos ítéletet másnap reggel fogják rajtuk végrehajtani.

Ez déltájban történt.

Ejfélikor, amikor csendesen pihent az egész ezred és csak a cirkáló órák egyhangú, kimért lépései s az órszemek időnkinti kiáltásai hoztak nemi életet az éjszakai nyugalomba: érdekes jelenet játszódott le Murat dolgozó-szobájában. Előtte állott a három, derekszakállú katoná, ki ki sapkáját szorongatta a kezében s mindhárom sírtak, mint a gyermek. Nem a haláltól féltek. Arcolnál, Merangónál, ahol igazi hősök módjára küzdöttek, sokszor néztek farkasszemmel a halállal. Az nem ijesztette őket. De az a gondolat, hogy mint árulók fognak meghalni, keserves könyeket sajolt szemükből.

— Hallgassatok ide, szólott hozzájuk Murat. Az a megjözüdés, hogy vétketeket megbántatok, kecmolyan, őszinten és ez okból segíteni akarok rajtokat. Meg foglak menteni benneteket a város határába, ahol a katonái kivégzésük megszoktak történni. Lesz rá gordom, hogy közönséget oda ne bocsássanak. Fölálltanak majd benneteket s fognak rátek löni, de csak vaktöltéssel. Ti esetek el. mintha gojóy talált volna

benneteket s maradjatok nyugodtan, míg a kivégzéshez kirendelt szakasz megint elvonult. Egy bizalmas emberem fölkeres aztán benneteket s zárt kocsiában a tengerparthoz szállít. Az öbölben horgonyoz egy hajó, mely holnap reggel indul Amerikába. Az a hajó visz el titeket is. Itt van mindégiteknek egy tűsző pénz. Tartásotok jó eszetekben amit mondtam és most lsten veletek!

Minden ugy esett, a hogy Murat kitervezte. Napoleon császár később nagyon megköszönte neki, hogy az ügyet olyan jól bonyolította le, mindössze is csak három katoná életének árán. Az igazi tényállás titokban maradt egészen 1830 ig. Mint annyi más esetben, ezuttal is a véletlen derítette ki az igazságot.

1830-ban történt: esős, csunya ősz volt. Achille Murat herceget, a ki New-Orleansban volt közigyöz, az egyik külvárosban tett sétája alkalmával meglepte a zápor. A herceg a legközelebbi házikóban keresett menedéket. Egyszerű, igénytelen alkotmány volt s egy kis család lakott benne: férj, feleség s két gyermek. A férfinak komoly s igen jóságos volt az arca és kemény, egyenes tartása első tekintetre elárulta az egykori katonát. A herceg észrevette, hogy házigazdája merőn nézi őt s nagyon meghatótnak látszik. De tovább aztán ügyet sem vetett rá, hanem helyet foglalt az alacsony tűzhely körül s tekintetét körüljártatta a szoba falain, pusztá kíváncsiságból, mint a kinek egyéb dolga sincsen. Azonnal szemébe tünt, hogy a falak tele vannak képekkel, a melyek Napoleon csatáit s hadvezéreit ábrázolják. Persze, nagyon kezdetleges, durva reprodukciók voltak, a minőket ma is látni szegényemberek házában. A legérdekesebb volt azonban Muratnak két arcképe. Az egyik mint tábornak, a másik mint királyt ábrázolta Napoleon

Mai lapunk 4 oldal.

Artur, ifj. Dilmár Károly, Keresztes Zsigmond, Berényi Mór.

Jegyző: ifj. Németh István.

Ezután küldöttség ment Saára Gyula dr.-ért. Körülbelül százan lehettek, a kik mindannyian piros tollakkal a képviselőjelölt lakására vonultak. Erdőssy Bódog rövid, lelkes szavakkal előadta a célt, amelyért jöttek, hogy Saára Gyula dr.-t a párt egyhangú bizalmából képviselőjelöltnek kiáltották ki. Egyszermind felkérte őt, hogy jelenjen meg a Ponty-vendéglőben és jelentse ki az egybegyűlt polgárok előtt, hogy a jelöltséget elfogadja. Körülbelül 500 választópolgár tömörült ekkor már a vendéglőben s mivel annak belső helyiségeiben hely nem volt, az udvaron csoportosultak és Saára dr. a folyosó ablakából intézett hozzájuk lelkes, éljenektől gyakran megszakított beszédét.

Beszédének első része Zichy Jenő gróf nagy emlékének szólt. Letette előtte az elismerés babérját, a város kegyeletének és hálájának virágait. Majd kijelentette, hogy a jelöltséget a polgárság bizalmának általános megnyilvánulásként elfogadja. Törhetlen harcosa volt mindig az eszméknek, a melyeket Magyarország függetlenségéért és szabadságáért vívott. Ennek a harcnak rendületlen bájoska óhajt maradni a jövőben is. Majd a város ügyeire vetett rövid pillantást és kijelentette, hogy Székesfehérvár közügyeinek a jövőben is rendületlen és szorgalmas munkása óhajt lenni s a maga részéről itt is, valamint képviselői minőségében is mindent el fog követni a város haladásáért érdekében.

A polgárok riadó éljénzessel vették tudomásul a szép beszédet, a mely után még Holly Géza dr. tartott egy formás lelkes dikciót, a melyet szintén nagy lelkesedéssel hallgattak.

A választók ezután testületileg kísérték vissza Saára drt. lakására, a hol újra lelkesen megjelenezték és a biztos győzelem reményével vettek tőle búcsút.

A központi választmány tegnap d. e. ülést tartott, amelyen egyhangú határozattal a következőkben állapodott meg:

egyik leghíresebb rokonát. Mindakét arckép baberkoszorúval volt övezve, nyílvánvaló bizonyosságául annak, hogy a házigazda ezt a két képet különösen becsben tartja.

-- Talán Franciaországban szolgált azelőtt? kérdezte a herceg.

— Igen uram, felelte a gazda nem minden zavarodottság nélkül.

— Hol és ki alatt?

— Itáliában, Murat volt a generálisom.

A katonakirály, fia kezét nyújtotta apja egykori közlegényének.

-- Hogy hívják önt, derék barátom?

Claude Gérard-nak, uram. És, ha nem tolatkodás a kérdésem, szabad tudnom, hogy az ur kicsoda?

— En Achille Murat vagyok.

E szóra az öreg embernek eleredtek a könnyei. A herceg csodálkozva nézte, nem tudván, mire vélje e különös meghatottságot.

Akkor hát mégis igaz, gyöngyülő szemem nem csal meg. Ön a fia az én generálisomnak, katonának és megmentőmnek. Igen, a megmentőmnek, mert hogy élek, hogy van feleségem és két édes gyermekem, azt csakis Muratnak köszönhetem, csak az ön atyjának, hercegnek.

Füldöklő zokogásban vesző hangon beszélt az öreg katonára s a fiatal herceget is mely megindulás fogta el. Lassankint Claude Gérard magához tért s elbeszélte a történeteket, megszakítva természetesen hálalkodásokkal. A míg a herceg Amerikában időzött, sehohsen érezte magát otthonosabban, mint apja vén fegyvertársának egyszerű kunyhójában.

A másik két katonáról semmit sem tud a história.

A képviselőválasztás e hó 22-én kezdett lesz. A választás elnöke Nagy Ignác lesz, különségi elnök Kenessey Gyula, helyettes elnökök: Erdőssy Bódog (a belvárosban), és Kövessy István dr. (a felsővárosban). Az utóbbi vezetni fogja esetleg a szavazást is a felsővárosban, ha ellenjelölt akadna.

Szociális kurzusok.

Székesfehérvár, jan. 8.

Bajaink, küzdelmeink között a szociális tevékenységről meg ne feledkezzünk.

Apponyi Pozsonyban nemrég nagy beszédet mondott. Egy-két szót ide veszek belőle:

— A magyar nemzet valóságos biztonságban még korántsem érezheti magát. Mindnyájunknak egyre részen kell lennünk. Hiszen lábunk alatt most is inog a talaj. Alig hogy elmúltak a leghevesebb küzdelem napjai, a munkásosztály teljes jogot és sorsának javítását követeli. De ezt úgy hirdetik, hogy még a kevésbé figyelmes szem is meglátja azt az intéző kezet, mely, ha nem is sikerül kívülről megtörni a nemzetet, a belső békétlenség ébredésével igyekszik elérni céljait. Azért ne ábrándozzunk...

Igy Apponyi. Hát ne ábrándozzunk, ne pihenjünk, mikor még el sem fáradtunk, ne közönyösködjünk, ne penészedjünk, hanem végrehalárra fogjunk a dolgozó rendre, szaporán.

Hadd szóljon újra Apponyi:

— Most alkotó munkával kell megteremteni az eszközöket nemzeti biztonságunk feltételeinek megszerzésére.

Nos, az igazság erejével lehet mondani, hogy a keresztény szociális kurzus, a keresztény szociális tevékenység szolgálatot tesz nemzeti biztonságunknak. A nemzet megszagott testét akarja összeforrasztani. Összetartásban rejlik az erő, vallja s a széthúzó, avagy a szétszakadt tagokat akarja összekovácsolni.

Bizonyos dolog, a szeretetteljes érdeklődést akarja felébreszteni a nemzet törzse és gyökere: a nép iránt. Meg akarja értetni, hogy ha a gyökereit féreg rágja, elvész a lomb, a korona, virág, gyümölcs, kiszárad a fa. Ki akarja magyarázni, hogyha erős a gyökér, téphetik az egész fát viharok. A korona, a lomb, a fa csak akkor lehet nagy, szép, viruló, ha ép, egészséges, erős a gyökér; ha a gyökereit öntözik, élelet szállít a fának, a lombnak. Nem kell neki napfény, ragyogás, de életadó nedvet adjatok neki: annál is inkább, mert ti is belőle életek. Akarja hangsúlyozni, hogy e hazához, e földhöz minket a gyökér kötöz.

Leszűrődik önként a tétel: *törődni kell a néppel*. Ezt akarja kimagyarázni a szociális kurzus.

Atka a magyarnak a veszedekes! Divik szélteben: aki bírja, marja. Kisfaludynál olvasom, hogy a hazának „nem, nem az ellenség, önfa vágta sebet.” Nagy baj, hogy az alsó réteg tör a felső réteg ellen s a felső tiporja az alsót.

Hát ugyan nem értik, hogy a ház tető nélkül el nem lehet, de ugyancsak fontos része az alapja is? Ugyan hát mért is nem hajolnak le a felső rétegek az alsókhoz, őket segítve ügyükben-bajukban, nekik tanácsot adva, velük is megértve: többet ésszel, mint erővel? Ugyan miért nem alapítunk körülük mindenütt egyesületeket, hol művelődésnek, hol a felebaráti szeretet ez irányu munkájától várok én mindent, várom a feltámadást.

Az általános választói jog mindent a nép kezébe ad. Hogy fog vele élni? Sokan félnek. Persze, persze, műveltebbnek, tisztább látásúnak kellene lennie a népeknek. Hát kérem az egyesületeknek azért van, illetőleg azért lenne oly nagy szerepük, hivatásuk. Szabad meg hozzá adnom: szociáldemokrata körökből hangzik fel a vád, butának hagyjuk a népet. Azonban hiszem, hogy ők ferden értenek. Még erősebben hiszem, hogy a dolog, a munka körmünkre éget.

Talán csak bundaszagot érzünk a nében s nem látunk amögött lelket, nemzettagot?

Az idők szelleme sürgeti a szociális ügyek iránt való érdeklődést. Rövidlátók ne legyünk.

Hatalmas hegyeket járva örvénybe ne bukjunk. Mindenekelőtt előzzük meg a bajt. Jogokat ne csikarjon a nép, hanem kapjon. Vigyázzunk, méltányos tekintély adjon neki, ne kényszerűség. Mindenekfelett pedig szeretet. Adjon, míg adhat; minden felbomlik, ha kell. A megindult ár vizeit idejekorán vezessük le, még hasznát is láthatjuk.

Hallgassunk Apponyira! Mondja: „A munkásosztály belső békétlenség ébredésével igyekszik elérni céljait.”

Azért hassunk oda, hogy a békétlenül elemeket lehetetlenné tegyük! Hogyan? A rendbontó világot bilincsekbe verni nem lehet, nem szabad; de hogy egy nagy püspököt idezzünk — olyanféle kötél, mint az Asszisi szent Ferenc kordája, megkötésére elégséges. A láncnál erősebben köt a szeretet. Nem ostar, nem kancsuka kell. Az ostarcsapások sebeket szagatnak, nekünk pedig sebeket kell gyógyítani. A keresztény szociálistizmus ez irány. Eppen azért a keresztény szociálistizmus a jövő és a győzelem.

Csakhogy a „szeresd felebarátod”-nak nagy utat kell megtennie egyed; el kell jutnia az ajtóig egészen a szívig. Erre a nagy munkára pedig csak vallás, buzgalom képes.

A társadalom bajait a társadalmi rendszerben, a vallásban látja a szociáldemokrácia. Nohát látóképessége alighanem gyenge. Szemére ajastag hályog borult. Sőt inkább az a baj, hogy a társadalom letért a vallás útjairól; még a sarkalatos tételt is feleli: szeresd felebarátodat.

A társadalom vegye át a vallásból legalább a „szeresd felebarátodat.” Szól ez katolikusnak, protestánsnak, zsidónak. Még pogány korszakban köztünk. Ne veszedjünk, vetélkedjünk mi egymás között, midőn vetélkedő harcainkba beleszól: „szeresd felebarátodat.”

Ismerjük el, derék dolgot mivel a keresztény szociálistizmus, midőn az egyedül helyes uton akar jutni a társadalom boldogulásához. Vallás kell, mindenekfelett vallásos hitbuzgalmi élet. Nem olyan ez sem: akarunk is nem is, hanem akarunk. Alig van buzgalom, bensőség, hitélet bennünk. Élünk is, nein is. Elmegyünk a templomba, ott imádkozunk, vagy talán csak kíváncsiskodunk, avagy éppen megyünk úgy szokásból: ennyiből áll az egész.

Kérjük az egyháziakat és világiakat: ne csak az oltárig menjenek el vallásos buzgalomban. A kereszt nem töltötte be hivatását, ha krisztusi vallákon jutott is el az első áldozati oltárig a Kálváriára; hanem akkor, midőn apostolok karjain tűzeket, máglyákat kinpadokon át bejárta a világot.

Ami vallásos életünk nem egész, ha csak az oltárnál maradunk. Megtették ezt Franciaországban is.

Tettekbe vigyük át a mi vallási buzgalunkat. Kínálkoznak a szociális kurzusok. Vigyük be őket a városokba és szivekbe. Már a körünkre ég a dolog. Keltegessük a lelkiroket és emeljük a nyugalomra rakott karokat. Szántsuk fel a megkövesedett talajt. Nem akarunk köveket fejteni, pedig a sziklák mélyén aranyerek húzódnak, aranybánya nyílik.

Tiszteljük a munkát, mely barázdákat szánt a földön nem kevésbé azt, mely barázdákat szánt a homlokokon. Menjünk dologra, mely feltámadásra visz.

Borián Ferenc.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, jan. 8.

— (Személyi hírl.) *Prohászka* Ottokár dr. székesfehérvári megyéspüspök ma reggel visszatért székvárosába.

— (Zichy Jenő gróf emlékezete.) A Vörösmarty kör kegyeletes ünnepet ült a múlt vasárnapon, a mikor Zichy Jenő grófnak, néhai elnökének emlékére ünnepélyt rendezett. Délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott a kör, a melyen helyeslőleg tudomásul vette a vezetőség intézkedéseit a gróf halála alkalmából. Azután jegyzőkönyvbe iktatta az elhunyt érdemeit. Este előkelő hölgy és úri közönségtől látogatott ülést tartott a kör. *Vértessy* József dr. elnök meleg szavakkal méltatta Zichy gróf hervadhatlan érdemeit, a melyek

ket Vörösmarty-nak s a Vörösmarty-körnek neve körül szerzett. A kör élete ugyyszóval össze-forrt az ő nevével, a ki szellemileg és anyagi-lag állandó támogatója volt. Utána a Déli Vasuti Dalárda Tomn Béla tanár kitűnő vezetése mellett precíz szép előadással egy gyászoldal elénekésével járult a kegyelet felkeltéséhez. Végül *Leuschmann* Gyula dr. tartott egy minden tekintetben kiváló, magas színvonalon álló felolvasást az elhunyt gróf életéről. Meltatta annak hazafiai érdemeit, az ipar, a közélet terén tapasztalt lángoló munka-szeretétét és áldásos életét, valamint a gyászt, a mely halálával hazánkat s az ő mindig kedves Fehérvártját is érte. A hallgatóság fokozott érdeklődéssel hallgatta a kiváló szép előadást s nem győzték elismerésükkel elhalmozni a fáradságtalan felolvasót.

— Egy havi közigazgatás a vármegyénél.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtti ülést tartott *Széchenyi* Viktor gróf főispán elnökletével. Az ülésen jelen voltak: *Szűts* Jenő alispán, *Balassa* Sándor főjegyző, dr. *Balassa* Imre, *Korniss* Boldizsár tb. főjegyzők, *Schlamadinger* Jenő dr. tisztifőjegyző, *Turján* József kir. pénzügyigazgató, *Kenessey* Gyula, *Deltrich* Zsigmond, *Bognár* József kir. állatorvos, *Vajda* Géza kir. főmérnök, *Hattyffy* Dezso ár. ülnök, *Verebi* Végé István, *Csontos* Andor, *Rosenfeld* Henrik, *Koller* Tivadar, *Horváth* Gyula dr.

Az ülés megnyitáskor *Széchenyi* Viktor gróf főispán megemlékezik a bizottság két kilépett tagjáról *Festetics* Bennó grófról és *Paizs* Gyula dr.-ról. A főispán indítványára a kilépettek érdemei jegyzőkönyvileg megörökítettek.

Az alispán a vármegye ügy forgalmáról jelent. November körül maradt hátralék 30. Ehhez érkezett 1042. Hátralék most 18.

A tisztifőorvos jelentése szerint a közegészségügy kedvezőbb mint az előbbi hónapban.

Az állategészségügy rosszabb.

A pénzügyigazgatóság jelent: A kincstári követelések összege: 7.242.792 kor. 30 fill. Erre befizetett: 5.622.734 kor. 49 fill. Hátralék: 1.620.007 kor. 81 fill. Ideiglenes házárdmentesség 103. Fizetési halasztás 104 esetben engedélyeztetett.

A tanfelügyelőség jelent: A sáregresi és sárbogárdi iskolákban teljesített vizsgálat jegyzőkönyvét bemutatja. — A falubattyáni ev. ref. iskola fenntartója az államségélyt *Fiers* Elek tanító nevére kéri átírni. — A vajtai iskola *Csucs* Janka tanítónő részére 600 korona államségélyt kér.

Az ülés 11 órakor ért véget.

— **(A székesfehérvári Belvárosi Katolikus Kör)** folyó hó 12-iki teaestélyének hangverseny műsora a következő:

1. „*Tudod ugy-e?*” Palotássytől, előadja a Katolikus Kör férfi kara.
2. „*A drámairól.*” Monológ, előadja: *Kommen-dovits* Gyula joghallgató.
3. Dalok. *Kacsóch* Pongrác: „*Rákóczi*” c. daljából; énekl *Kétszék* Elek.
4. „*Nyngtasd rajtam.*” Szentirmaytól; előadja a férfi kar.

— **(Megyebel.)** Gróf *Széchenyi* Viktort, mint a fejmegyei megyeabeli rendezőbizottságának elnökét f. hó 7-én délelőtti fogadta *József* kir. herceg és neje *Augustia* kir. hercegnő magánkihallgatáson. Ő Fenségeik a legnagyobb készséggel fogadták el a megyeabeli védnökséget s megígérték, hogy a bálon megfognak jelenni. A rendezőség nagy előkészületeket tesz a fenséges végnökök fogadására.

Mint értesülünk a bálanyai, illetve a tiszteletbeli elnöki tisztelet a bál vezetőségének felkérésére már eddig a következő megyeabeli előkészségek fogadták el: gróf *Batthyányi* Lajosné, gróf *Czirák* Antalné, herceg *Esterházy* Miklósné, gróf *Esterházy* M. Móricné, gróf *Esterházy* Lászlóné, gróf *Hadik* Jánosné, *Havranek* Józsefné, dr. *Horváth* Gyuláné, báró *Manndorff* Gézáné, *Leopold* Lajosné, gróf *Nádasdy* Tamásné, *Szűts* Jenóné, gróf *Széchenyi* Viktorné, *Szluha* Istvánné, báró *Trauttenberg* Frigyesné, gróf *Zichy* Istvánné, gróf *Zichy* Kázmérené, gróf *Wimpfen* Siegfriedné; továbbá gróf *Batthyányi* Lajos, *Csontos* Andor, gróf *Czirák* Antal, herceg *Esterházy* Miklós, gróf *Esterházy* M. Móric, gróf *Esterházy* László, gróf *Hadik* János, *Havranek* József, dr. *Horváth* Gyula, dr. báró *Manndorff* Géza, *Leopold* Lajos, gróf *Ná-*

dasy Tamás, *Szluha* István, *Rosenfeld* Henrik, báró *Trauttenberg* Frigyes, gróf *Zichy* István, gróf *Zichy* Kázmér és *Wimpfen* Siegfried.

Mint ezekből is látható, a Fejérmegyei Megyeabeli az ideai farsangon a vidék legnagyobb és legfényesebb báljának ígérkezik.

A rendezőség köréből vesszük a hírt, hogy *Szalkai* Lajos szingagató, tekintettel a jótékony célra, dicséretes és gavalleros előzékenységgel adta át a színházat a bál céljaira.

Itt említjük még meg, hogy a rendező bizottság ülését f. hó 9-én d. u. nem 4, hanem 5 órakor tartja a Vörösmarty-körben.

— **(Az új kaszinó.)** Bizony még nagyon is kezdett kezdetén van. Erről tesz tanúságot az a gyűlés, a mely tegnap este folyt le a Vörösmarty-Kör választmányában. A választmány tagjai ki-mondták, hogy az ügy a jelen stádiumában megérsre vár. A míg az új helyiség helyéről, a megépítés lehetőségéről körülményeiről, határozott tervek nincsenek, se az egyesülés, se annak mód-zatai aktuálisokká nem válhatnak. Tehát várjunk!

— **(Hajtóvadászat)** volt folyó hó 5-én *Károlyi* József gróf csurgói uradalmában. A vadászaton résztvettek: *Szűts* Jenő, *Salomon* Mihály báró, *Holly* Géza dr., *Korniss* Boldizsár, *Kovács* Alajos, *Jeszzenszky* Lajos, *Andoesy* Ferenc, *Scabó* Sándor, *Szlávik* Leó, *Eds* István, *Sz. Kössa* Miklós, *Horváth* Kálmán dr. Terültre került 262 nyul. A vadászat után vacsora volt *Sz. Kössa* Miklós vendégszerető házában.

— **(Lemondás.)** *Pajzs* Gyula dr. földbirtokos, megyei biz. tag, a mint halljuk bejelentette lemondását a közigazgatási biz. tagságról, a melyre a legutóbbi közgyűlés alkalmával megválasztották. Lemondásának okául azt hozza föl, hogy megválasztásán nem találkozott a választók egyhangú helyeslésével. Így a dolog egy kissé különös. Hiszen a legjelésebb egyénekkel is megtörténhetik, hogy személyük vagy működésük nem találkozik mindenkinek jóváhagyó helyeslésével. *Pajzs* Gyula egy meglehetősen erős ellenzékét talált magával szemben, a kik ki akarták fejezni bizalmatlanságukat a miatt, hogy *Pajzs* Jr. a múlt évben a szociáldemokratákat a kelleltén jobban simogatta. Ezt a bizalmatlanságot, a melyből pedig csak tanulnia lehetett és kellett volna, azzal revancholja, hogy lemondott állásáról. A bizottsági tagok, a mint értesülünk, *Szigeti Kössa* Miklós személyében állapotok meg, a kit helyébe akarnak választani.

— **(Halalozás.)** Egy régi, tiszteletreméltó aggastyán, a mult idők Fehérváranak egyik oszlopa roskadt össze tegnap, hogy a földi lét az örök hazában való élettel cserélje fel. Id. *Eisenbarth* Agoston vár. biz. tag tegnap hosszas halál küzdelem után 85 éves korában elhunyt. Egyike volt azoknak a derék, tiszteletreméltó polgároknak, a kik szorgalmuk, puritán becsületességük által kivívták maguknak azt a becsületet, a mely a polgárelnyeknek legszebb jutalma. Élete a munka, jutalma az emberek szeretete s Isten áldása volt. Hosszu, magas kort, az emberi kor legvégső határait engedte megérni a minden jök adója maga körül látott felnevelkedni nem egy, de több generációt. Gyermekeinek, unokáinak egész serege vonta be a boldogság derűs sugaraival szép életét. Őt évvel ezelőtt, mikor a 80-adik születés-napját ünnepelte, a kedves ünnepségen családját kívül nagyszámu tisztelőinek egész serege halmozta el őt jókívánataival. Lassan fogyott aztán az életöröje. A mult év mutatta már, hogy közeledik a vég. Egy hónap óta haldoklás volt az élete. Megerősítette lelkét a vallás enyhét adó vigasztalásával és Istenben vetett bizalommal várta a véget, a mely tegnap elkövetkezett rá. A gyász-esetről a család a következő jelentést adta ki:

Özv. *Flits* Miklósné szül. *Eisenbarth* Josefa, dr. *Eisenbarth* Károly és ifj. *Eisenbarth* Agoston az elhunyt gyermekei; özv. *Eisenbarth* Ferencné szül. *Schnitzer* Anna, dr. *Eisenbarth* Károlyné szül. *Hübner* Mária és ifj. *Eisenbarth* Agostonné szül. *Hausner* Irén az elhunyt menyei; *Flits* Miklós, *Flits* Stefánia és ferje *Hübner* Károly, *Flits* Emmi, *Eisenbarth* Irma és ferje *Mészner* Sebestyén, *Eisenbarth* Ferenc, *Eisenbarth* Anna, *Eisenbarth* Margit, *Eisenbarth* Gusztika, Irén és Erzsike az elhunyt unokái; *Karl* József, *Emmi*, *Ernő* és *Tibor*, *Hübner* Andor, *Maritta* és *Alice* az elhunyt dédunokái fájdonitól megtört szív-

vel jelentik, hogy a legjobb apa, após, öregapa, dédapa és rokon id. *Eisenbarth* Ferenc f. 1907. évi január hó 7-én d. u. 3 órakor a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után életének 85-ik évében csendesen elhunyt. A megboldoguttat 1907. évi január hó 9-én d. u. 3 órakor a Szent-Háromságról nevezett sírkertben a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. Az engesztelt szt. mise-áldozat 1907. január 10-én d. e. 10 órakor a Székesegyházban lesz az Úrnak bemutatva.

— **(Bíróválasztás.)** Zámoly községben a lemondás folytán üresedésben levő bírói, közigyámi és pénztárnoki tisztségek folyó hó 11-én töltenek be választás útján.

— **(A községi segédjegyzők.)** A községi segédjegyzők a községi kezelőhivatalnokokkal együtt, Ujpesten közelebből a községhez nagy-termében országos gyűlést tartottak, hogy érdekeik megvédelmezésére országos szövetséget alakítsanak. A szövetség másodjegyzője Fejérvármegye területéről *Degenhardt* Miklós lett Mórról.

— **(Az önkéntes tűzoltóknak.)** Özv. *Karl* Józsefné, született *Felmayer* Emília 500 koronát adományozott a székesfehérvári önkéntes tűzoltó-testületnek.

— **(Es mégis mozog a Föld.)** Vagyis inkább a Föld—lák mozog! A képviselőválasztásról van szó. Ismét egy új jelölt bukkant föl a látóhatáron. Városunk polgárságának az a része, amely a képviselőválasztást husosfázéknak szocia tekinteni s amely után meggazdagodni szeretne, — végtelen keserűséggel látja, hogy *Saara* Gyula dr. nem akarja megvásárolni a mandátumot, hanem azt monlja:

— Ha kellek a becsületes munkálkodásomért, választatok meg, de én kizsebeltni nem engedem magam. Sőt azt is kijelentem, hogy még zászlóra se fogok áldozatot hozni.

Helyes! mondjuk mi. De nem úgy mások. Városunk két kitűnő vezető egyénisége: *Zelei* Imre és *Lurja* Aladár — a mint értesülünk — napokon át tárgyaltak valami földiák nevű test-pénzeszsákkal, akiről csak annyit tudunk, hogy amint mondani szokták: marhagazdag. Lám, milyen jó orruk van a vezér uraknak. A szubven-ciótlan világ, a hirdetés ipar mily gyorsan te-remsre szép és illatos virágokat. Nohát csak hozzák ide azt a jó urat. Meg ugyan meg kopasz-tathatja magát, de hogy Fehérvárot mandátumot nem kap, az olyan igaz, mint a kétszerkettő.

— **(Az új esküdték.)** A folyó 1907. évi esküdték listájában fölvevett helyettes esküdték névsora a következő:

Ifj. *Almásy* József, ifj. *Akkermann* József, *Ascher* Ferenc, *Paráth* János, *Beiak* István, *Bencsik* István, *Bergmann* Miksa, *Boros* Endre, *Csikós* Endre, *Deutsch* Adolf F., *Dénes* István, *Farkas* Mihály, *Fábian* István, *Fekete* Antal, *Friesz* József, *Heltai* Gyula, *Héra* Károly, *Horváth* Károly, *Jankovics* István, *Kálmán* József, *Keller* Vilmos, *Kern* Péter, *Kis* Mihály, *Komáromi* Farkas, *Kovács* Ferenc, *Kovács* János (boda), *Krausz* Jenő, ifj. *Lerf* Ferenc, *Lichnecker* Ferenc, *Ling* István, *Litol* György, *Luttor* Ferenc, *Márkus* Miksa, *Mecsnober* Károly, ifj. *Meizel* István, *Meizer* András, *Mészáros* Ferenc, *Moncskó* Ferenc, *Nagy* János (csakberényi), *Németh* Sándor, *Niedermáhr* Imre, *Nyitrai* Ferenc, *Obermayer* Imre, *Oremusz* József, *Paál* József, *Pap* Imre (fülel), *Pap* Sándor, ifj. *Pásztori* Sándor, *Percz* Imre, ifj. *Pézenz* József, *Pick* József, *Pollák* János, *Rádics* György, *Rainisch* Ferenc, *Rákos* Ferenc, *Rechnitzer* Soma, *Rehorszka* Vilmos *Rosenberg* Sándor, *Röhlich* Ferenc, *Salzgruber* József, ifj. *Singer* József, *Silberberg* Soma, *Szórcz* József, *Steiner* Béla, *Stéger* Péter, *Schwartz* Soma *Schmel-czer* Jákó, *Schlesinger* Gyula, *Schreindorfer* Ferenc, *Schützer* Jakab, *Szakács* Károly, *Szalkai* István, *Szenzenstein* János, *Szép* Károly, *Szűts* István, *Tomán* Imre, *Tuboly* Gyula, *Trukcsintz* Gáspár, *Vájer* György, *Viczai* Andor, *Volner* Sándor, *Weichinger* Sándor, *Weszely* József, *Weisz* Antal, *Weisz* Béla, *Weisz* Jakab, *Wiener* Gyula, *Witwindsch* József, *Wolkenstein* Herman, *Zimmermann* János.

— **(Ekszertolvaj leány.)** *Scabó* István táci molnár házából a napokban eltűnt egy száz korona értékű női nyaklánc. A károsultak felje-

ientésére a csendőrség megindította a nyomozást, melynek során kitért, hogy a lopást *Huszár* Mária cselédleány követte el. A tolvajt letartóztatták és bekisérték a helybeli királyi ügyészség fogházába.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

*** Aranyvirág.** Szombat este, kedves este. Választékos díszletek, gondosan konstruált kosztümök s pompás könnyűséggel gördülő ösziaték. Vidám hangulatok usztak a deszkák fölött s szemben a hátrözongató hideggel, amely a nézőtérén keresztülszaladgált, olyan incselkedő melegség, mintha csakugyan nápolyi ég alatt mozogtak volna a színjátások. És ezt a vendégprimadonna tevé. Valóban *Szilasy* nagy hatása volt *Martos-Huszár* darabjában nemcsak a publikumra, partneraira is. Elemében volt. Szinte belopta magát a közönség szívébe. Hangocskája kinyílt s simulekónyan csicseregött s játéka fokozottabban ömlött el egyéniségének vonzó bája, amely csak úgy sugározta magából a naiv kacérságot, csináltalan jókedvet s marokszám szórta a nézőtérre a bohókás fiatal temperamentum virágait. Táncaiban is sok volt a grácia. Ennyi szerencsés kvalitás nem maradhatott hatástalanul a színésznépre sem. Nemcsak ruhájukon, de játékukon is bizonyos ünnepi tónus volt észlelhető. Látszott, hogy még a statisztaszerepekben is ambiciózusan dolgozik mindenki, ha néha irányt tévesztve is. *Gyárfás* mutatós Beppója tüzes volt, szilaj, markáns és erőteljes. *Szigeti* és *Déri* Gizi is jól megállották a helyüket. *Bátori* mintha indispozíciót észleltünk volna. Ennek nyilván a szereposztás az oka. Azt látjuk, hogy majdnem minden este játszik, de azt is látjuk, hogy nem mindig neki való szerefeket tölt be. A szereptanulástól eltekintve, amugy is abszurdum, hogy minden szerepet vállalhasson, mihiely valamelyes komikum van benne s karrikrozni lehet és kell. Persze kevés az ember s így a bulió nyakába szakad a bonviván munkája is. Ugy hisszük *Bezenay* és *Magas* sem valami túlságosan lehettek melegeledve a szereposztással. Az előadásról írva ki kell emelnünk a *Fekete-lányok* matröz-táncát, amely fényesen bevált a szépsikerű est egyik attrakciójának.

A nézőtérén, igaz, hűtődök kigyóztak, de azért jó közepes háza volt az estnek, amely az érintett szereposztási gikszerektől eltekintve nagyon kedves volt, harmonikus is s az örömmel nélkülözött obszcenitások híján tükéletesen tiszta. Ezt a játékbéli honettséget is *Szilasy* javára írjuk, aki ezzel a második fölléptével, ha formálisan nem is még, de érdemben már mindenestire szerződött — a közönséggel. — Megemlítjük még a virágos hangulat illusztrálására, hogy az orkeszter egymásután adogatta föl a csokrokat s bokrétaikat, amelyeknek kivételében ezuttal végre bizonyos ötletességet és bőkezűséget tapasztaltunk. (hl.)

*** A máti zsidó.** Gutli énekes bohózata, mint ezt a Népszínház révén hosszú hónapokkal ezelőt megtudtuk már, mindenekelőtt és mindenekelőtt nagy hazugság. *Gutus* tudvalevőleg azt szeretne elhitetni az emberrel, hogy holmi máti zsidók, akik az ő darabjában borjuszájú ingben, bo gatyában járnak a színpadon, annyira izig-vérig jó magyarok, annyira visszatartják a népet a kivándorlástól, hogy még az amerikai magyarok után is kimennek s a legközelebbi hajón hazahozzák őket. Valójában, mint ismeretes, ugy van a dolog, hogy a szegény nép menekül ki a máti zsidók elől, akik belopóznak s betelepűnek az üresen hagyott portakra. Itt itt a nagy hazugság. A jelenetek s események aztán, amiket ebbe az optikai csalódásra szánt keretbe állít a szerző, azoknak összességébe viszont vastag hülyeség. Nos, ezzel már eléggé jellemeztük is „A máti zsidó” című énekes bohózatot, mint ilyen.

Nincs az a rossz darab, amit jó díszletekkel, népes karral, haláltáncokkal s játékkal egy-két estén, egy darabig legalább fölcsinálnak lehetne tartani. Hanem, ha ezt a misziót, ennél a darabnál *Szalkai-társulatára* bízta volna, no akkor ugyancsak nem ért volna meg két estét a rossz bohózat.

Ebben a darabban minden a kiállításon s a játékosokon fordul meg. És hát mindkettőben csalódtunk. Főként az utóbbiakban. Mindenek

előtt — hogy ezt is meg kellett érnünk — magában *Szalkai*-ban. Hiába no, ezt a különben lehetetlen *Ábrist* nem tudta eltalálni. Agyonalakított egyrészt, megpírosceruzázta másrészt és mégsem volt jó. A karzatnak ugyan tetszett. *Déri* Béla nem jól játszotta meg *Suhajda Imre* szerepét. Ez természetes is, Hiszen nem is illik a temperamentumához. Szilaj tud lenni s a megrázó ekszcesszusokban is jó, de ez a szerep telve van léhasággal és sok puháságot, hajlékonyságot kíván. Csálódunk *Szigetiben*, ami megint érhető okokra vezethető vissza. Föllepte a vén rué szerepében színpadi képtelenség. A bankár szerepét *Bátori* tudta volna érvényesíteni, aki így is ut cunque jól csinálta a dolgát, noha a tót-zsargonról, ugy vettük észre, halvány sejtelve sincs. Hanem hát már most le is taroltuk ám a rétet, nem hagyva rajt virágot.

A főszereplőkkel végeztünk volna, kivéve *Táborit*. Most róla, itt kétszeresen áll, ha a vége rossz, minden rossz. No és *Tábori* *Évikéjéről* nem mondhatunk jót. Még a cabaretig csak megjárta. Ott azonban veszedelmesen túllépett: most már nemcsak a jó izlésnek, de egyenesen a közfisztességnek és közszeméremnek haláráin. Hamarjában igazán nem tudjuk, Miss Allan imitációt akart-e nyújtani a kisasszony szembeszökő irányzatossággal dekoltált fölött testével, anelyből a tisztes antikvitások iránt érzéketlen publikumnak fölösleges mértékben generózusan mutogatta, amit az Isten adott, — vagy hogy talán az ilyen félremagyarázhatatlan s fegyelmzett idegekre egyébként teljesen hatástalan fogással törekedett nép szerűsége a *Szilasy*-esték után, amolyan handgreitlich módon illusztrálva a kopott mondást, amely az elhagyottak hóna-aljáról szól. Ismétéljük, nem vagyunk tisztában ebben a dologban a kisasszony intenciójával. De nem is keressük őket. Előttünk a megtörtént tény, amelyre hivatkozva a *direktor címére act* a kérésünket *adresseszáljuk, hogy társulata érdekében, repulációjára érdekében hasonló ekszperimentációknak a jövőben egyszerűmindenkorra clejt vegye!* Naturalia non sunt turpia. Tudjuk. De végre nem vagyunk enerváltak s nem szenvedünk marazmusban, hogy ilyen mutatványokra vadászni a színpadon. Aki ezeket keresi, eltevesztette az ajtót. Ugy lehet, megtalálja azokban az épületekben, amelyek fölött a stronciumhoz hasonló világítási effektusok érvényesülnek.

Ennyit a publikum jó izlése, a társulat jó hirneve s *Tábori* kisasszonynak általunk is tisztelt női méltósága érdekében.

Hogy még a cabaretról is essék szó: *Déri* Gizi sok igyekezettel táncolt; *Fekete* facipős-tánca azonban! csodálatosképen nem vált be. Várva-vártuk ezt a számot, de amit kaptunk, nagyban alatta maradt várakozásunknak. Annál kelle-mesebb volt *Bezenay*. Különös dolog igazán, hogy ez a jó színész, a maga sok kedvező, alkalmas kvalitásával, alig kap szerepet. Vagy egyáltalán nem játszik, vagy amolyan ülő-szerephez jut, nagy szerencse még, ha valamilyen „betét”-tel fölléphet, mint vasárnap is. Hogy temperamentummal s mégis diszkrétén játszik, megmutatta a bemutató-estén. Tény-azonban, hogy a *Rab Mátvás* *Minidje* óta nincs nagyobb szerepe. Ugyan miért?

—cy.

*** A Besnyő-tárlat.** *Besnyő* Béla festő, a magyar olajfestészeti műintézet igazgatója kezdő festőnövendékek kópiáival járja be a periferiákat s egy-egy kollektív kiállítást rendez belőlük azzal a humánus céllal, hogy a képek olcsó árán a művésznövendékek szegény sorsukon valahogy lendithessenek. Napok óta Székesfehérvárott időzik most *Besnyő* s a *Nádor-utcán* tegnapi nyílt meg a kisigényű, nagycelu tárlat. Olcsó dolgok, amiket szigoru mértékkel nem mérhetünk, de honorálunk kell bennük a becstületes iparkodást. *Besnyő* 300 képet állított ki. Mindjárt hétfőn, amikor hogy mondjuk vernisszáza volt a tárlatnak, elvittek mintegy 50 darabot. Vannak közöttük tájképek, zsánerek, tanulmányfejek s van több csendélet is. Olajfestmények, akvarellek és pasztellek. Különösen kiemeljük *Sashegyi* esthangulat-kópiáját. Benne sok a valór. *Besnyőnek* szépen kidolgozott nagy vászna van. Jók még *Szilasi*, *Mannhardt*, továbbá *Szalay* és *Králik* rajztanárok képei. A kiállítás még pár napig tart. Reggel 8-tól 1-ig és délután 2-től 8-ig van nyitva. Különös érdeme még a vállalkozásnak az a

törekvés, hogy a külföldi színnyomatokat olcsó kópiákkal kiszorítsa. A kópiák olcsósága mesés. (—y.—s.)

*** Szerzeteseink mezőgazdasági tevékenysége 1526 előtt.** Írta: *Erdőújhelyi* Menyhért. Ily cím alatt egy füzet jelent meg a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában. A füzet megírására alkalmul szolgált az a támadás, melyet *Takáts* Sándor intézett *Erdőújhelyinek*. „A kolostorok és káptalanok befolyása Magyarország mezőgazdasági fejlődésére” című tanulmánya ellen. *Takáts* Sándor a „Századok”-ban tagadta azokat az érdemeiket, melyeket *Erdőújhelyi* a *bencéseknek*, *premonstrátséknak* és *cisztercieknak* tulajdonított *Erdőújhelyi* jelen tanulmányában válaszol *Takáts*nak. Kimutatja, hogy a szerzeteseknek halhatatlan érdemei vannak nem csupán Magyarország civilizációjára, hanem egyuttal mezőgazdasági fejlődésére körül is. Állításának bizonyítására oly szaktekintélyeket idéz, kiknek művei egész Európa tudományos világa előtt nagy értékkel bírnak; részint a lekválőbb hazai írókra hivatkozik, kiknek tekintélyt *Takáts* is elismeri. Ezekből a forrásokból bebizonyítja, hogy a magyar szerzetesek, mint gazdasági téren uttörők s a nép tanítói, tevékenységökkel örök há-lára kötelezték az emberiséget. Egyuttal *Takáts* fejére ráolvassa egy nagynevű történetirő eme mondatát „a középkori szerzetesek érdemeit nemzetgazdasági tekintetben csak tudatlan és rozlelkű emberek tagadják.”

*** Bank bán.** Szülők, tanárok, tanulók régi óhaja válósul meg a holnapi ifjusági előadással. Katona *Bank bánja* kerül színre délután 3 óraker félhelyarákkal.

Felelős szerkesztő: **Dr. HELVEY LAJOS.**

Ú cs. és kir. Főnöke
Herceg Liechtenstein Alajosné,
 született **ERZSÉBET** Főhercegnő
 KAMARAI SZÁLLÍTÓJA.

Tisztaság, közegészség és legkényesebbigényeket iskiegélítő módon ujonnan felszerelve áll a n. é. közönség szolgálatára:

MARSCHALL NÁNDOR
HENTES és KOLBÁSZÁRUK
 ÜZLETE
 Alapítva 1882 SZÉKESFEHÉRVÁR Alapítva 1882
 Kossuth-utca 6.

Elárúsítás nagyban és kicsinyben.

Ajánlja kizárólag elsőrendű, saját gyártmányú árukból álló állandó nagy raktárral, mint:

Prágában elsajátított módszer szerint pácolt sonka és füstölthúsok; kolozsvári és debreceni szalonnák; friss húсок fiatal sertésekéből; legjobb minőségű zsir; friss szalonna és hár.

Naponta friss mindennemű **KOLBÁSZ-ÁRUK.**

HIDEG FELSZELTEK nagy vátasztékban.

Vidéki megrendelések legpontosabban teljesítettek.